

Ahmet Kutsi Tecer'in Şiirlerinde Metaforik Unsurlar

Metaphoric Elements in Ahmet Kutsi Tecer's Poems

Sinan ÖZiş

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı, Orcid ID: 0000-0002-9277-1894

Makale Bilgisi	Article Information
Makale Türü – Article Type	Arařtırma Makalesi / Research Article
GeliŐ Tarihi – Date Received	25 Kasım/ November 2022
Kabul Tarihi – Date Accepted	20 Mart / March2022
Yayın Tarihi – Date Published	23 Mart/ March 2022
Yayın Sezonu	Mart
Pub Date Season	March

Atıf/Cite as: Öziş, S. (2022), Ahmet Kutsi Tecer'in Şiirlerinde Metaforik Unsurlar/Metaphoric Elements in Ahmet Kutsi Tecer's Poems.Turkish Academic Research Review, 7 (1), 119-135. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tarr/issue/68995/1020508>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiŐ ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tarr>

Copyright © Published by Mehmet ŞAHİN Since 2016- Akdeniz University, Faculty of Theology, Antalya, 07058 Turkey. All rights reserved.

Ahmet Kutsi Tecer'in Şiirlerinde Metaforik Unsurlar

Sinan ÖZİŞ

Öz

Türk edebiyatının önemli şahsiyetlerinden Ahmet Kutsi Tecer, 1902-1967 yılları arasında yaşamıştır. Kudüs doğumludur. Öğretmenlik, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi üyeliği ve milletvekilliği gibi önemli görevlerde bulunmuştur. Şiire olan katkılarının yanı sıra düzenlemiş olduğu Halk Şairleri Bayramı gibi etkinliklerle de edebiyata oldukça büyük katkıları olmuş biridir. Halk Şairleri Derneğini de yine kendisi kurmuş ve edebiyatın gelişimini sağlamıştır. Düzenlemiş olduğu Halk Şairleri Bayramı ile Aşık Veysel, Talibi ve Ali İzzet gibi şairlerin tanınmasında da oldukça büyük katkısı olan birisidir.

Şiirlerini tema olarak ikiye ayırmakta fayda vardır: Bireyselliği işlediği konular ve yurt sevgisini ele alan duygular. Tüm şiirlerinde hece ölçüsünü kullanmış, kafiyeyi vazgeçilmez bir unsur olarak görmüştür. Canlı bir dille yazmış tek örnek olarak halk dilini seçmiştir. Yalın ve yapmacıksız bir dil kullanmıştır. Her zaman halk ile iç içe olan ve onların sesi olmayı başarmış yurt dışında edindiği tecrübelerini batı tekniği ile folklor ve halk edebiyatına aktarmıştır. Özellikle yurt sevgisini konu edinen şiirlerinden dolayı "memleketçi şiir" temsilcileri içerisinde yer alır. Aşk, ölüm, yalnızlık gibi konular ile bireyselliğe yönelir.

Şiirlerinde pek çok imgelere, metaforlara da yer verir. Özellikle kahraman temalı şiirleri üzerinde bu özelliklerini görmek mümkündür. O iklimin epik havasını sevmiştir. Şiirimize folklorik imajlar getirmiştir. Akıl ve hayalin ortak gerçekleştirdiği metaforlar nesnel dünyanın öznel tasarımlarıdır. Bunları yaparken sıradan metaforlar kullanmaz. Çarpıcı tasarımları orijinal bir şekilde kullanır. Kendi ruhsal yaşantısı onun imaj ve metaforlarının kaynağını oluşturur. Hayal gücü ve aklın birlikte gerçekleştirdiği metaforları görebilmekteyiz. Tecer'in ustalığı da burada öne çıkmaktadır. Sanatçının bu konudaki başarısı eserlerine de yansımış ve metafor kullanımını onunla bir başka seviyeye ulaştırmış diyebiliriz. Sanatçının tasarımı ve algısı da şiirlerinin belirlenmesinde rol oynamıştır. Bu sebeple sanatçının şiirlerinde kullanmış olduğu metaforlar açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Kutsi Tecer, Metafor, İmge, Tema, Edebiyat

Metaphoric Elements in Ahmet Kutsi Tecer's Poems

Abstract

Ahmet Kutsi Tecer, one of the important figures of Turkish literature, lived between 1902-1967. He was born in Jerusalem. He held important positions such as teaching, a member of the Ministry of National Education's Department of Education and Discipline, and a deputy. In addition to his contributions to poetry, he also made

great contributions to literature with events such as the Folk Poets' Festival. He also founded the Folk Poets Association himself and provided the development of literature.

He is also a person who contributed greatly to the recognition of poets such as Aşık Veysel, Talibi and Ali İzzet, with the Folk Poets' Festival he organized.

It is useful to divide his poems into two themes: the subjects he deals with individually and the feelings that deal with the love of country. He used syllabic meter in all his poems and saw rhyme as an indispensable element. He wrote in a lively language and chose the colloquial language as the only example. He used a plain and unpretentious language. He has always been intertwined with the people and succeeded to be their voice, and transferred his experiences abroad to folklore and folk literature with western technique. He is one of the representatives of "hometown poetry", especially because of his poems about patriotism. It tends towards individuality with topics such as love, death, loneliness.

He also includes many images and metaphors in his poems. It is possible to see these features especially on hero-themed poems. He loved the epic air of that climate. He brought folkloric images to our poetry. The metaphors realized jointly by the mind and imagination are the subjective designs of the objective world. He does not use ordinary metaphors while doing these. It uses striking designs in an original way. His own spiritual life forms the source of his image and metaphors. We can see the metaphors that imagination and mind realize together. Tecer's mastery also comes to the fore here. We can say that the success of the artist in this regard is also reflected in his works and the use of metaphors has reached another level with him. The artist's design and perception also played a role in the determination of his poems. For this reason, the metaphors that the artist used in his poems were tried to be explained.

Key Words: Ahmet Kutsi Tecer, Metaphor, Image, Theme, Literature

Structured Abstract

Ahmet Kutsi Tecer is an artist who has made important contributions to Turkish poetry by adopting the Homeland Literature. One of its most important features is that it has successfully carried folklore elements into our poetry. Community Centers also contributed significantly to this situation. With the support of his teacher identity, he traveled to many places and acquired a lot of folklore material to reflect on his works.

Ahmet Kutsi Tecer, who started the world of poetry in Dergah, published by the young people around Yahya Kemal, touched on subjects such as death and love in his first poems, and then focused more on folk poetry and dealt with folklore materials. Tecer, who gave more weight to poetry rather than other genres, was referred to as "bard" because of his successful art. The artist, who wrote his poems and articles in Dergâh and Milli Mecmua between 1921-1925, later published the journal of vision with Ahmet Hamdi Tanpınar. Later, between 1930-1936, he lived his golden age by writing in journals such as Türk Dili, Şadırvan, Ülkü, Varlık, Türk Fikirsî.

Although he started his literary life with prose, he later turned to poetry. He used syllabic meter very well and wrote poems with all kinds. In accordance with the conditions of the period, he showed that he was oriented towards the public by using a clear and unambiguous language. On this occasion, he visited the cities and villages one by one and was not satisfied with ready-made information. He became

intertwined with the people in the places he went and learned their lifestyles thanks to a very good observation. In this regard, Sivas is a very important place for him. He developed his literary side in Sivas, where he went because of his profession. He witnessed the tradition of minstrelsy, which is an ongoing tradition especially in this city. Tecer, who had the opportunity to meet master minstrels such as Âşık Ruhsâti, was highly influenced by the tradition of writing lyric poems in the language of the people.

Village literature also had a great influence on Ahmet Kutsi Tecer. He closely followed the village literature spread throughout the country, and on this occasion, he discovered Âşık Veysel Şatıroğlu while visiting the villages and brought him to our literature world. Adopting this situation as his principle, Tecer made a great effort to enrich his bad literature and to make it known more. The artist, whose main purpose is to minimize the difference between village and city literature, has also been successful in this regard by doing his best.

Tecer, who likes to be alone as a person, has adopted the principle of speaking less by reading and writing more. He wants people to leave good things behind and to be remembered with their good sides on this occasion. He also works hard for this. That's why he considered it his duty to support the known and to announce the unknown by discovering it. He dealt with folklore and provided the establishment of different associations. One of the most important factors that contributed to the author's self-development in this field was his older brother, who stated that he wrote well. He devoted himself to this work and stated that he would listen to the voice of Anatolia until the end of his life.

Ahmet Kutsi Tecer, who brought together folk poems and folkloric elements with the Folk Poets' Festival events he organized, introduced many valuable folk poets, especially Âşık Veysel, to the public. Described as "the man who untied my tongue" by Âşık Veysel, Tecer also revealed the events he institutionalized under the name of Erdek Festivals.

Ahmet Kutsi Tecer, one of the artists of the Republican Period, has been in such places in order to experience that natural environment in his works that deal with village life and nature. He did not accept the distinction between the Aydın and the peasants, and endeavored to bring these two groups together. Tecer, whose main aim was to create a national unity, tried to create the type of person Atatürk wanted to see.

Dwelling in folklore; The artist, who places elements such as legends, tales and legends in the field of literature, also states that they cannot have a national feature. He also drew attention to the popular ideal in the social structure of national life. The author, who also criticizes the Tanzimat Period with this understanding, states that they brought the products ready-made from outside and they did not have any specific research. He believes that literature has products that can emerge as a result of certain researches and observations.

The artist, who has a good command of Eastern and Western languages, has also handled these different cultures by fusing them in his works. Works created by folk culture, strong works has been. In this respect, it is seen that Tecer, who constantly works and produces without leaving his own traditions, also handles national feelings very well. According to his understanding of art, what is beautiful and aesthetic is the aim of art. For this reason, the beautiful should not be distanced from, and aesthetics should not be neglected. Along with these, he argued that the works should also be nourished by life.

Ahmet Kutsi Tecer especially focused on the language issue and tried to protect it from the pressure of foreign words. Emphasizing that there are still foreign word fragments in our language, however, the artist states that they will be replaced by new words after a necessary language cleaning.

The successful artist, who also uses the arts such as metaphor, simile and metaphor in his works, has applied metaphor when describing things that are beautiful or ugly,

and sometimes the beings found in nature. While making analogies seen in the art of metaphor, emotions are presented through different kinds of associations and metaphors. Ahmet Kutsi Tecer, who uses the language very effectively and beautifully, has used metaphor very well. It has adorned many words used in our cultural life with metaphors.

Giriş

Metafor kelimesi, mecaz olarak kullanılır. Herhangi bir şeyin başka bir şeye benzetilmesidir. Türkçeye Fransızcadan geçmiş olan kelimenin kökeni Yunancadır. Yunancada “metaphora” kelimesinden geldiği var sayılmaktadır. Özellikle edebi çalışmalarda yer alan mecazi anlatımlardır metafor. Bir şeyler anlatılırken doğadan ya da başka bir yerlerden alınan güzel benzetmelerdir. Güzel bir şey anlatılırken başka alandaki güzelliği bulunan şeylere de atıfta bulunulmasına metafor denilir. Hem anlam güçlendirilmiş olur hem de sanatsal değerler de gösterilmiş olur.

Türkiye’de anlam bilimi ile ilgili çalışmalarda metafor, bir anlam olayı olarak görülmüştür. Yapılan tanımların temelinde ise iğreti/eğreti ifadesi yer alır. Deyim aktarması, iğretileme, eksilteli benzetme, mazmun, değişmece, temsil-i istiare, kısaltılmış teşbih, mecaz ifadeleri ile kelimeler arası ortaklık, benzerlik ile ortaya çıkan sözün anlamını genişleten ve geleceğe aktaran şekliyle tanımlanmıştır. Ahmet Cevat Emre, metafor hakkında şunları söylemiştir:

“Kelimelerin iğreti anlamla kullanımına istiâre (metaphore), her türlü anlam kaymalarına da mecaz (figure) denilir. Eski betiklerde daha çok istiârelere, mecazlara rastlanırdı; bu da başka türlü olamazdı: bugün bile, beş bin yıllık kültür içinden geçmiş diller her türlü kavramları ayrı ayrı özellenmiş kelimelerle anlatamazken eski diller anlam genişleme ve darlaşmalarından, kavram kaymalarından nasıl kaçınabilirdi. Öbür yandan yer, gök, dağ, su, yel, güneş, ay, yıldızlar... onlar için kendileri kadar canlı ve kendilerinden çok daha güçlü ve erklî varlıklar olarak düşünülürdü. Acun (univers) bütün unsurlarıyla tanrılaşıyordu: Sıram sıram yaratılan tanrılar insanlardan ayrı fakat onlara her an karışır bir dirlik içinde yaşatılıyordu.”(Emre, 1946:59)

Yine dilbilimci Doğan Aksan’a göre ise metafor kavramı, deyim aktarması (metaphore) adını alan bu aktarmanın ilk aşamasının benzetme olduğunu ifade eder.

Aksan, “günlük hayatta ve şiir ve edebiyat dilinde görülen anlam olayları, söz sanatları ve yeni anlamların oluşmasına yol açan ifadeler” olarak görmüştür.(Aksan,

1990: 186)Ona göre metafor bir anlam olayıdır.O, iki kavram arasında benzetme ilgisi kurarak metaforların yani başka bir deyişle deyim aktarmalarının oluştuğunu ve bunları da bir anlam olayı olarak gördüğünü ifade eder. (Aksan, 1990: 186.) Oya Adalı ise metafor, deyim aktarması, istiare kavramlarını şu şekilde açıklamıştır:

“Aralarında uzak yakın ilgi bulunan iki şeyden benzerlik ilişkisine dayanarak birinin adını ötekine aktaran bir anlam olayıdır. Eğretileme, anlama güç katar, etkiyi artırır, istenileni kısa yoldan aktarmayı sağlar. Önceleri tek bir bireyin yaratacılığıdır, kullanıldıkça benimsenip yaygınlaşır, ortak dil kullanımına geçer. Yazın dilinde, günlük dil ve argoda çok görülen bir anlam olayıdır. İnsanın bedeni, durum ve duygularını doğaya aktarma yoluyla eğretilmeler, doğayla ilgili sözcüklerin insana aktarılması, duyular arası aktarım (acı söz, acı renk, sıcak renk), somutlaştırma, benzetme ve değişmeceyi eğretilemenin oluşum yolları olarak sınıflandırmıştır. Somutlaştırma yoluyla yapılan eğretilmelerde benzetme yolundan yararlanıldığı (tartmak/ düşünmek, yol açmak/ neden olmak, uyutmak/kandırmak) ifade edilmiştir. Benzetmenin aralarında ilişki bulunan kavramların kavramlaştırılması, anlatımı güçlendiren ikinci bir anlam olayı olarak görülmüştür.”(Adalı, 1982: 259- 260)

Menderes Coşkun’a göre dil ve sanat evrenseldir. Bundan dolayıdır ki Türk ve Batı retoriğinden bir arada faydalanmak gerektiğini belirtir. Coşkun, Batı retoriğindeki sanatların ve bunların Türk belagatindeki karşılıklarının sınıflandırmasını (Tropes- Söz Sanatları); (Metaphore- Eğretileme/İstiare), (Teşbih-i belîğ; Simile- Benzetme, Teşbih); (Synecdoche- Kapsamlama, Mecaz-ı Mürsel); (Metonymy- Düzdeğişmece, Mecaz-ı Mürsel); (Personification- Teşhis, Kişileştirme) şeklinde vermiştir.(Coşkun, 2010:27) Coşkun, mecaz-ı mürsel, istiare, teşbih ve kinaye yapılarını sözün anlamla ilişkisi bağlamında incelemiştir. Coşkun, bu sanatların beyan ilmini oluşturarak mecaz şeklinde kullanıldığını, teşbih ve istiarenin ise anlam ve hüner/ ustalıkla ilgili bediilik kavramı ile ilgisi olduğunu vurgulamıştır.(Coşkun, 2010: 41)Mehmet Hengirmen, anlam aktarmalarında en fazla görülen metaforun/ deyim aktarmasının temelinde benzetme olayının olduğunu belirtir.

Dört temel ögenin de bulunduğu benzetmenin ögelerinden üçünün çıkarılmasıyla deyim aktarmasının ortaya çıktığını ve deyim aktarması/ istiarenin günlük konuşma içerisinde de çokça görüldüğünü belirtmiştir. (Hengirmen, 2015: 387)

Nizamettin Uğur ise metafor, sözcüğün gerçek ya da değişmece anlamlar taşımamasının ötesinde, metin bağlamında ismi açıkça koyulamayan çeşitli tasarımları, duygu değerlerini, çağrışımları sezdirir ve bu özelliğin de beynin işleyiş tarzıyla, kültürel, psikolojik ve sosyolojik vb. özellikleriyle ilgilidir. (Uğur, 2007:13)

Diğer başka tanımlara baktığımızda Türkçe Sözlük'te (TDK, 2015) “metafor” sözcüğü, “mecaz” kelimesiyle karşılanmakta, “metaforik” ise, “metafora ait, metaforla ilgili” biçiminde açıklanmaktadır. Büyük Türkçe Sözlük'te (Doğan, 1999), “metafor” kelimesi; “mecaz”, “istiare”, “kinaye” ve “teşbih” kelimeleriyle açıklanmaktadır. Misalli Büyük Türkçe Sözlük'te (Ayverdi, 2016) de, aynı şekilde “istiare” ve “ödüncleme” terimleriyle eş anlamlı gösterilmektedir. Terim sözlüklerinde ise aynı açıklamalara küçük ilaveler yapılarak metaforun bir sanat terimi olduğuna vurgu yapılmaktadır (Karaağaç, 2018). Fransızca -Türkçe Sözlükte de métaphore: “eğretileme”, “istiare” şeklinde açıklanmaktadır (Saraç, 1999).

Normale baktığımızda ise metaforlara bir kelimedenden ziyade kelimelerin esas anlamı üzerine sonradan eklenen tasarımlar diyebiliriz. Bu yüzden metafor kelimesinin eğitim-öğretimde kullanılması pedagojik bir yaklaşım göstermektedir.

Metaforik anlatıma baktığımızda ise metaforik anlatımları inceleme tarihi, birbirine benzeyen iki veya daha fazla kavram arasındaki ilişkilendirmeleri sistematize eden Antik Yunan filozofu Aristoteles'e kadar dayanmaktadır (Lyddon vd., 2001; 269). Bu dönemden itibaren “**metafor**” terim olarak retorik başta olmak üzere, felsefe, dilbilimi, anlambilimi, pedagoji, psikoloji, sosyoloji gibi farklı alanlarda kullanılan bir anlatım unsuru olmuştur. Zhang'a göre metafor, sadece retorige ait bir anlatım aracı değil, aynı zamanda dünyayı tanıma ve tanıtmaya yardımcıdır (Zhang, 2009).

Metaforik anlatımların amacı, bir durumu, düşüncüyü daha güzel bir şekilde anlatıp dinleyiciye daha güzel bir estetik haz yaşatmaktır. Bundan dolayıdır ki benzetme ya da çağrıştırma niyetiyle kurulan cümleler ne kadar açık ve dikkat çekici ise sanatçı o kadar daha başarılı kabul edilir. (Şahin, 2020)

Son zamanlarda "**metafor**" terimi ve "**metaforik anlatım**"la ilgili çalışmalara Türkiye literatüründe de rastlanmaktadır. Ancak bu çalışmaların, daha çok, edebî şahsiyetlerin eserleri üzerinde yapılan üslup çalışmaları ve/veya tenkit yazıları olduğunu görüyoruz.

Bu çalışmalar, "bir yazarın eserlerindeki mecazlar veya mecazlı söyleyişler" veya "bir şairin eserlerindeki söz sanatları" gibi metinler üzerinde yapılmış geleneksel yöntemlerin kullanıldığı mahdut incelemelerden oluşmaktadır. Bu çalışmalarda tespit edilen metaforlar, “**mecaz**”, “**kapalı istiare**”, “**mürsel mecaz**”

bazen de “teşbih” ve “telmih” olarak değerlendirilmektedir. Edebî eserlerdeki metaforik anlatımlar ise genellikle “ad aktarması”, “deyim aktarması”, “hayal”, “imaj”, “imge” terimleriyle karşılanmaktadır (Demir, 2017; 90).

Esas olarak metaforik anlatım, iki durumdan veya iki yaşantıdan birini anlatmak için bilindik olan diğerine gönderme yapmak olarak tanımlanabilir. Aristo da bu durumu “bir olgunun, bir kavramın doğasını anlatmak veya hissettirmek için onu çok bilinen bir benzeriyle ilişkilendirerek veya kıyaslayarak anlatma” (Tunalı, 2002; 14).

Metafor kavramının tarihçesine bakacak olursak durumun Platon ve Aristoteles’e kadar uzandığını görürüz. Böylelikle metafor kavramının ortaya çıkışı, şiirin felsefi tartışmalara konu olmasıyla birlikte görülmüştür diyebiliriz.

Platon metaforu “mimesis”i bağlamında ele alırken, metaforu ve türevlerini yanıltıcı, dolayısıyla zararlı yapılar olarak değerlendirmektedir (Brittan, 2003, s. 7-8). Platon’un öğrencisi olan Aristoteles ise şiirin duygusal tepkilere yol açarak yarattığı yanılsamayı kabul etmekle birlikte, bu yanılsamanın iyi bir tarafının da olabileceğini düşünerek Platon’dan ayrılır. Aristoteles’e göre şiir sanatında, “katharsis” yoluyla duygusal arınma gerçekleşmekte ve metaforlar yardımıyla “sanatça güzelleştirilmiş bir dil” (Aristoteles, 2002; s. 22) ortaya çıkmaktadır.

G. Vico, I. Kant, J.G.Herder ve J.J.Rousseau gibi felsefeciler, 18. yüzyılın sonlarına doğru metafor kavramına daha öznelci yaklaşmışlar ve bu kavramın algı ile ilişkisini ortaya koymaya çalışmışlardır. Böylelikle de Aristoteles’in metafor tasnifine de karşı bir tavır ortaya koymuşlardır. 20. yüzyıla gelindiğinde ise metafor kavramı daha sistematik ve kapsayıcı olmuştur.

Metafor üzerine inceleme yapan önemli bir şahsiyet Fransız eleştirmen ve felsefeci Paul Ricœur’dür. *The Rule of Metaphor* isimli eserinde metafor çalışmalarını dilbilim ve felsefe noktasında değerlendirir. Metafor yaklaşımlarının gelişimlerini üç aşamada açıklar: “1. (Kelime düzeyinde işleyen) ‘sözbilgisi’; 2. (Cümle düzeyinde işleyen) ‘anlambilgisi’ ve 3. (Söylem düzeyinde işleyen) ‘yorumbilgisi’” (Tomkinson, 2008; s. 162-174).

Çağdaş metafor üzerine yapılan çalışmalarda ise George Lakoff ve Mark Johnson’un 1980’de yayımladıkları, *Metaphor We Live By* isimli eserin önemli olduğunu görmekteyiz. Bu isimlerden sonra ortaya çıkarılan tüm metafor incelemeleri, bu isimlerin eserlerine atıfta bulunmak ve görüşlerine yeni yeni tartışma zeminleri oluşturmaktan ibarettir.

Edebiyatımızda “şiir” ve “metafor” arasında çok sıkı bir bağ olduğu gerçektir. Öyle ki bazı araştırmacı ve felsefeciler, şairin zaferi olarak addettikleri

“metafor”un, “şiir” için hayatî derecede önemli olduğunu iddia ederler (Yang, 2015; s. 84-88).

Türk edebiyatında ve geleneksel Türk pedagojisinde yüzyıllardır anlatma ve öğretme unsuru olarak kullanıldığını biliyoruz. Zira metaforik anlatma ve adlandırma örneklerine Türk dilinin en eski yazılı metinlerinde bile rastlamaktayız. “Orhun Kitabelerinde 22 kavramsal metafor tespit edilmiştir.” (Çetinkaya, 2018). Türk edebiyatı literatüründe ise metafor ve metaforik kavramlarının tespit edilmesi, açıklanması ile ilgili çalışmalar henüz yeterli düzeye gelmemiş ve bu çalışmalar özümsememiştir.

Edebiyatımızda metafor ile mazmun kavramları tam örtüşmese de mazmunlar metaforların stabil/donmuş hali olarak değerlendirilebilir. Klasik Türk Şiiri, bize dışarıdan mazmunlarla stilize edilmiş bir tabiatın veya kurmaca bir hayat tasviri gibi görünse de gerçek hayat bu mazmunların arkasında kalıyordu. Ancak bu mazmunları bilen ve anlayan şairi anlayabiliyordu. (Pala, 2014).

Batı literatüründe de metafor kavramıyla ilgili çok sayıda çalışmalar yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Ancak yapılan bu çalışmaların Türk kültürüne uyarlanması pek de mümkün görünmemektedir. Çünkü bir kültür çevresinde oluşan metaforların milli özellikleri, evrensel özelliklerden daha fazla ağırlık gösterir. Özellikle metaforik anlatımlar da milli tarz içerisinde şekillenmekte ve birer gelenek haline dönüşmektedir.

Türk edebiyatının önemli isimlerinden olan Ahmet Kutsi Tecer'in *Bütün Şiirler* adlı eserinde kullanılan en yoğun metaforları ise şu şekilde göstermek mümkündür:

Ahmet Kutsi Tecer'in Şiirlerinde Metaforik Unsurlar

Ahmet Kutsi Tecer şiirimize katkı sağlamış önemli isimlerdendir. Şiirlerinde pek çok imgelere, metaforlara yer verir. Epik olaylara ilgisinden dolayı kahramanlık temasını şiirleri üzerinde görmek mümkündür. Kahramanlık havasına ilgi duymasını ise o havayı sevmesine bağlayabiliriz. Şiirimize folklorik imajlar getirmiştir.

Akıl ve hayalin ortak gerçekleştirdiği metaforlar nesnel dünyanın öznel tasarımlarıdır. Daha önemli metaforları daha özenli bir şekilde kullanmıştır. Çarpıcı tasarımları orijinallikle ele almış, kendi yaşamı eserlerinde etkili olmuş. İmaj ve metaforlarının kaynağını oluşturmada yaşadığı durumların etkisini görmek de

mümkündür. Ahmet Kutsi Tecer'in *Bütün Şiirleri*¹ adlı kitabından yararlanarak metaforlar açıklanmaya çalışılmıştır.

Doğa Metaforları

Yeryüzünün başka bir deyişle doğanın metafor olarak kabul edilmesi sanatçıların doğaya daha yoğun ve daha derin bağlanmalarına yöneltmiştir. Bu sebepten dolayı da sanatçılar doğanın sembolik ve fiziksel özelliklerini araştırmaya başlamışlardır. Bu sanatçılar, doğadan hareketle meydana getirdikleri metaforlarla doğa ve beden ilişkilerini de sıklıkla vurgulamışlardır. Hareketli ve akışkan yollar, dağlık alanlar, ağaçlar, mevsimlerin değişimiyle ortaya çıkan güzel manzaralar, hayvanlar, bitkiler...doğa adına eşsiz metafor kaynağı olmuştur.

Doğanın muazzamlığı karşısında ondan alıntılar yapılarak eserlere malzeme oluşturmuştur. Bu sebeple doğa her zaman için, esnek olarak anlamsal çağrışımları, devinim ve değişmesiyle eserlere metaforik özellikler katmış ve sanatçıların en önemli malzeme kaynağı durumuna gelmiştir. Sanatçılar da doğanın bu etkili haline kayıtsız kalmamış, doğaya yeni anlamlar katmışlardır. Bunu da kimi zaman değiştirerek kimi zaman gruplandırarak daha düzenli hale getirmişlerdir.

Söz konusu yazımızda Ahmet Kutsi Tecer de sanat için önem arz eden bu konuyu dikkatlerinden kaçırmamıştır ve ustaca kullanmıştır.

“Sorarım” adlı şiirinde, Sorarım yıllardır, semtinizde yaz...ifadesiyle ‘yaz’ metaforu kullanılmıştır. “Güzellik” sembolü de vardır: “Hayır, hayır bitmez göklerde türkü; / Bulutlarda yağmur, güneşte sıcak! / Ne eksilir rahmet, ne söner ülkü; / Hele ün, hele ışık, kucak kucak.” (s.241). “Erdek Mehtabı” adlı şiirinde yaz imajı romans kullanılmıştır. Bahar imajı ve güzellik metaforu kullanılmıştır: “Erdek’te mehtabı gördüm dün gece; / Ay tıpkı o güzel yüzün gibiydi; / O kadar durgun ki deniz, sessizce; / Saadet vadeden hüznün gibiydi.” (s.231). “Yine Uzaklara Gidelim” adlı şiirinde ise ‘ilkbahar’ ya da ‘yaz’ metaforu olduğu sezilmektedir: “Orda eğil dalların arasından sulara; / Dağılan saçlarını parmaklarıyla tara; / Savur billur sesini uğuldayan rüzgara.” (s.25). “Gölgesinde Oturduğum Ağaç ve Ben” adlı şiirinin son mısralarında ‘sonbahar’ metaforu ile okuyucuya seslenilmiştir: Boşaldıkça kalbimiz her gün biraz neşeden; / Sonbahar yaklaşıyor, onunla doluyoruz; / Her gün bir parça daha kuruyor soluyoruz.” (s.21). “Nadas Türküsü” şiiri, toprağın nadasa bırakılmasıyla ilgili bir şiirdir. Yaprak, ot, filiz gibi ifadelerle ‘yaz’ metaforu görülür: “Bahar, yağmurların ardı sıra; / Hayat

¹ Yazarın kitabından yapılan bundan sonraki alıntılarda sadece sayfa numarası kullanılacaktır.

getirmiş eski bozkıra; / Ot, filiz, fidan, yaprak yürümüş; / Mayıs uykulara süzülen düş.” (s.103). “Kuşlar” şiirinde şair, şiirlerinin ahengini kuşlardan aldığını belirtir. “Tabiat, yaz” metaforu etkindir: “Onlar baharın ruhu, kırların neşesidir; / O sevdalı kuşların musikisi, sesidir; / Bana şiirlerimin ahengini öğreten.”(s.22). “Yelken” şiirinde doğa olayları anlatılmakla birlikte teşhis sanatı kullanılmıştır. Ay beyaz bir sandala benzetilmiştir. Rüzgarkişileştirilmiştir: “Beyaz bir sandaldır ay göklerin denizinde.../ Çölün ufuklarından hülyalara dalarsın; / Yorgun başını rüzgar dinlendirir dizinde; / Kulaklarında yalnız fısıltıları hazzın.”(s.261). “Eylül Mehtabı” şiirindeki ifadesinde “Keman” denizde dalgaya, genç kız kayacığa benzetilmiştir. Şiirde “sonbahar” metaforu hakimdir: “O keman denizde bir dalgacıktır; / O genç kız sığdaki bir kayacıktır.” (s.239). “Siz Ağaçlar” şiirinde “tabiat” metaforu vardır. Ağaçlar kişileştirilmiştir. Şair kendisini dala benzetmiştir: “Siz ağaçlar elbet beni bildiniz; / Ben sizden ayrılmış yürür bir dalım; / Ey çamlar, köknarlar, ey yeşil deniz; / Ben kendi kendini sürür bir dalım.”(s.75). “Uyandırma” şiirinde baharın uyanmasıyla oluşan değişimler dile getirilmiştir.”İlkbahar” metaforu kullanılmıştır: “Çimen, çiçek, dal, sarmaşık; / Hepsi hayran: / Her yer ışık, ışık, ışık.../ Uyan, uyan!” (s.186). Paskalya, Hristiyanlar için çok önemli bir bayramdır. İsa Mesih’in diriliş kutlaması anlamında olduğundan büyük önem taşır. “İlkbahar, bayram” metaforu vardır. Bir sebep daha güzel başka bir sebebe bağlanarak (hüsn-ü talil) aktarılmıştır: “Çanlar! Büyük, küçük şakıyan çanlar! / Sizi hiç duymadım böyle neşeli; / Bir çağrı mı bu ses?Yoksa ilkbahar; / Geldi diye artık sevinmeli mi?” (s.219). “Neyleyim” şiirinde gönül hür bir kuşa benzetilmiştir. Benzetilen kuş kullanıldığı için açık istiare yapılmıştır. Şiirde çiçek, kelebek, bahar, yaz, dal, gül, çiğdem, badem ifadeleriyle “bahar” imajı verilmiştir: “Sevgilerle geçti bütün bir ömür; / Kimi ben sevildim, kimi sevdim ben; / Gönüm, daldan dala, bir kuş gibi hür; / Durmadan baharı, yazı sevdim ben; / Çiçekler içinde gülü, çiğdemi; / Yemişler içinde narı, bademi; Güzellerle geçen her gün, her demi; / Sohbeti, meclisi, sazı sevdim ben; / Kelebeği gördüm, uçtum güneşe; / Pervaneyi gördüm, koştum ateşe; / En sonra gönlümü verdim bir eşe; / Neyleyim? Edayı, nazı sevdim ben.” (s.230).

Doğa, insanoğlunun içinde yaşadığı ve çoğu zaman da eserlerine yer verdiği en önemli konulardan biridir. Bazen bir kaçış yeri bazen de huzurun ve mutluluğun arandığı yer olmuştur. Ahmet Kutsi Tecer de doğayı ve doğanın önemini bilen yazarlardan olmuştur.

Ölüm Metaforları

Ölüm kavramı, insanoğlunun her zaman zihninde canlı tuttuğu ve düşündüğü bir kavramdır. Bu yüzden ölüme karşı hazırlıklar yapılır. Bazen doğanın bizlerde

uyandırdığı uyarılar sayesinde ölümü daha fazla hissederiz. “Ölümün iyi olup olmayacağını bilmiyoruz ölümün.” (Maurois 1961; 162). Ölüm olgusu, en önemli arketiplerden biridir. Hayat serüveninde tek önemli gerçek olmakla birlikte yok olma uyarısını da gösterir. Bu kavram, şiirlerde başlıca yapı taşlarından olmuştur. Bu da sanatçıları etkilemiş ve eserlerinde yer vermelerine olanak sağlamıştır.

Eserlerinde kendinden parçalar da bulunmasını isteyen Ahmet Kutsi Tecer, ölüm anlamı içeren kavramlara yer vermiştir. Tecer ölümü yaşamın bir parçası saymış ve insanlara anı yaşarken aynı zamanda ölümü de unutmamalarını nasihat eder. Amacı tüm insanlığa seslenerek onları bir nevi uyarma gayreti içerisinde olan Ahmet Kutsi Tecer’in şiirlerindeki bazı ölüm metaforlarını şu şekilde gösterebiliriz:

“İhtiyar Aşık” şiirinde, şakaklarda ağaran tellerden kasti beyazlayan saçlardır. Ömrün son demleri ile de “ölüm” metaforu kullanılmıştır: “Yıllardan beridir ağaran teller; / Bu akşam parıldar şakaklarımda; / Bu gece ömrümün en son demi, der.” (s.51). “Ölümler Günü” adlı şiirde “ölüm” metaforu kullanılmıştır: Gidelim, gel, bugün ölümler günü; / Ziyarete açık bütün mezarlar; / Siyah, sessiz, ağır, donuk, hüznü; / Bu gidenler niçin dalgın bu kadar?” (s.215). “Bir Gün Edirne’ye Gelirsen” isimli şiir, Edirne üzerine yazılmış bir şiirdir. “Bana sensiz cennet bile cehennem” ifadesi yer almaktadır. Cennetin cehenneme benzetilmesi söz konusudur. Mecazi bir ifade kullanılmıştır. Araf imgesi kullanılmıştır: “Bir gün Edirne’ye gelirsen eğer ; / Beni bulamazsan hiçbir tarafta ; / Bari ayağını çabuk tutuver; / İnan. Bekliyorum seni Arafta.” (s.171). “Ah” şiirinde gerek mezar, gerek Yasin suresi gibi ifadelerle “ölüm” metaforu kullanılmıştır: “Beni koydukları zaman toprağa; / Başında bembeyaz sarık, bir hoca; / Yabancılar gider gitmez uzağa; / Yaslansın çömelip orda ağaca.” (s.64). Yine aynı şekilde devam eden şiir içerisinde Yasin suresine yer verilerek ölüm çağrıştırılmıştır: “Her mezar başında artan hevesle; / Ruhuma bir “Yasin” okusun, sesle; / Bu son benzeyişim olsun herkesle; / Bütün arzum budur olup olacağı.” (s.64). “İyi Ad” şiirinde şair ölmeden önce iyi bir şeylerin yapılmasını nasihat etmektedir. Yarın ölmeden önce iyi bir imaj bırakılması gerektiğini belirtmiştir. “ölüm” metaforu kullanılmıştır: Gerçi gitmedin henüz, gideceksin; / Omuz biraz daha bu yükü çeksın; / Öldün veyahut yarın öleceksin; / Ardında bir iyi ad kalsın, n’olur?” (s.82). Yine bir başka şiirde de şu dizelerle kendi ölümünden bahsetmiştir “Besbelli ölümüm sabahleyindir; / İlk ışık korkuyla girerken camdan,” (s.62).

Çoğu sanatçı kendi ölümlerini bile çok fazla düşündüklerinden eserlerine de bu düşüncelerini yansıtmışlardır. Dolayısıyla ele aldığımız söz konusu sanatçı Ahmet Kutsi Tecer de “Besbelli” adlı şiirinde de kendi ölümünün sabahleyin olacağını haber vermiştir.

Sevgi ve Güzellik Metaforları

Birçok eserde gerek ana tema gerek yan tema olarak kullanılan sevgi metaforu çoğu zaman eylemlerin en üstün unsuru olarak görülür. Bilinenden hareketle bilinmeyi, somuttan hareketle soyut olanı anlatmak için “alakası teşbih olan gerçek mecazlarla” (Pala, 1995; s. 360) metaforlar meydana getirilir. Soyut bir kavram olan sevgi için somut nesnelere ihtiyaç vardır. Sevgi üzerine yazılan eserlere baktığımızda pek çok metaforla karşılaşırız. Belli bir sınırının olmaması ve çok farklı alanlarda da kullanılmasından dolayı sevgi kavramı, metaforik bir zenginlik gösterir.

Gerçek sevgiye ulaşan sanatçı duygularını daha rahat bir şekilde ifade edebilmek için normal hayatı daha farklı bir bakış açısıyla ele alır. Genellikle metaforik şekilde ele alınan bu bakış, nesnelere benzetme yoluyla somut bir hale getirilir. Metafor, bazı konuları açıklayıp o konular hakkında aydınlanma yaparken bazı konularda kimi yerlerde soyut kalabilir. Ahmet Kutsi Tecer de bu durumun farkında olarak eserlerine soyut kavramlardan örnekler vermiştir.

“Erdek Mehtabı” şiirinde yaz imajı romans kullanılmıştır. Bahar imajı ve güzellik metaforu kullanılmıştır: “Erdek'te mehtabı gördüm dün gece; / Ay tıpkı o güzel yüzün gibiydi. / O kadar durgun ki deniz, sessizce; / Saadet vadeden hüznün gibiydi.” (s. 231). “Musiki” şiirde musikiye duyulan sevgi belirtilmiştir. Şiirin devamında rüya gibi geçici ifadesiyle musikide teşbih sanatı kullanılmıştır. “sevgi” metaforu kullanılmıştır: “Boynundan koparıp hiddetli elin; / Mermerler üstüne attığı inci; / Sonra birden coşar sesi her telin; / Ruha damla damla akan sevinci” (s.69). “Karıma Deyiş” şiirindeki İfadelerine baktığımızda şiirin genelinde “sevgi” metaforuhakimdir. Bakışların ahuya benzetilmesi, kokunun misk kokusuna benzetilmesi söz konusudur: “Beni Şeyda eden ahu bakışın; / Beni deli eden o misk kokuşun; / Hele hiç bilmedin aslını işin: /Bana kim zincir vuracak? Ellerin!” (s.240). “İyi Dost” şiirinde dostluğun önemine değinilmiştir. Her şey değişse de dostluğun değişmeyeceği anlatılmıştır: “Yıllar birbirini böyle kovalar; / Her şey geçer, her şey döner durmadan; / Yalnız değişmeyen odur dost olan, / Belki bir gün bana yine o ağlar.” (s.83). “Halay Çeken Kızlar” şiirinde “ilkbahar” imajı ve “güzellik” metaforu kullanılmıştır: “Çekin halay, çalsın durmadan sazlar; / Çekin ağır ağır halay düzülün; / Süzülün oyunlar, süzülün nazlar; / İnce beller, mahmur gözler süzülün.”(s.80).

İnsan sevince sevdiği için yaşamak ister. Sevdiğinin bakışlarıyla bakar, onun sevdiği şeyleri sevmeye başlar. Göz ondan başkasını görmez olur. Bu güzel duygu sanatçılarca eserlerde işlenmiş ve edebiyatın en önemli konuları arasına girmiştir.

Hüzün Metaforları

Hüzün istenmeyen hallerin görülmesiyle ortaya çıkan, geçmişte yaşananlardan dolayı hissedilen keder olarak bilinir. Bu durum da beraberinde iç sıkıntısını getirir. Hüzün, sanatçıları etkileyen ve eserlerinde yer verdiği çok önemli bir konudur. İstenilen bir şeyin elde edilememesi sonucu istenmeyen bir durumun başa gelmesi, sanatçılar için değerli bir kaynak olmuştur. Hele ki bazı sanatçıların eserlerine kendi hayatlarından yer vermesiyle bu durum daha bir önem kazanmıştır. Ahmet Kutsi Tecer de kendi yaşamından izleri eserlerine taşımıştır. Hüzün temasına da ağırlık vermiştir.

“Keder ve Ümit” şiirinde ümidin fazlalığı ve kederin çokluğu anlatılmak istenmektedir ve “hüzün, ümitsizlik” metaforu kullanılmıştır: “Minimicik bir kase; / Ümitlerimi kodum dolmuyor! / Kulplu, kocaman bir kazan.../ Kederlerimi kodum almıyor.” (s.43). “Yağmur Duası” şiirinde yağmurun yağmamasından dolayı bir ümitsizliğe kapılma vardır. “Hüzün” metaforu hakimdir: Kat kat oldu gökyüzünde yokuşlar; / Bahar oldu ötmez bağlarda kuşlar; / Hani harmandaki nazlı uçuşlar; / Bebelirim niçin gülmez yüzünüz; / Yağmurlarım neden küsülüsünüz.” (s.114). “Çay Vakti” şiirinde, Dağlar yol ver, benim bugünkü Kerem(...) ifadesinde Kerem ile telmih sanatına başvurulmuştur. “hüzün” metaforu ağır basmaktadır: “Gezerken hülyamda Mısır’ı Hindi; / Ansızın yüzüme bir buğu indi; / Bugün de demlenmiş, vakit ikindi; / Şu tasta uyuşan çaydan içelim.(s.67). “Mayıs 1947” şiiri, 1947 Yılıının mayıs ayında yazılmış bir şiiri anlatıyor. İlkbahar aylarının yağışsız geçmesi ile birlikte kışa hazırlıksız girme söz konusu ve bundan dolayı “hüzün” metaforu ağırlık kazanmıştır: “Daha şimdiden bu sene; / Ekinler fena diyorlar; / Ne kaldı Mayıs bitmene? / Nerede kaldı yağmurlar? / Yağışsız geçen Mart, Nisan; / Üzdü, üzdü hepimizi; / Don vurdu bağı, ardından; / Yandı ağaçların hepsi.” (s.104). “Gün Batmış” şiirinde İstiarelere yer verilmiştir. Avuçlar yelpazeye benzetilmiştir. Avizenin tavandan damlıyor gibi olması mecazi bir kullanımdır. Şiirde “hüzün” metaforu vardır: Tavandan damlıyor gibi avize; / Bir alev dökerdi öpülen dize; / Avuçlar çırpınan birer yelpaze; / O allık teninde kalan son tülkü; / Ansızın büründü oda kedere; / Ezilen goncalar döküldü yere; / Tükenmez bir melal çöken gözlere; / Açılmaz, bir derin uyku süzüldü.” (s.47).

Edebiyatın hemen her döneminde etkili olan hüzün teması, sanatçıların yaşamlarından da izler taşıyarak eserlere konu olmuştur. İçsel olarak duyulanmanın ve bunun sonucu olarak da içe kapanıklığın, eserlere bu şekilde yansımaları temanın önemini gözler önüne sermiştir.

Özlem Metaforları

Özlem şiirleri, sevilen insanların yokluğunda onun ne kadar sevildiğini belli etmek için yazılan duygulu şiirlerdir. Bu temanın sanatçılar için önemi; şiirleri yazarken kendi acılarını hafifletme ve içlerini dökerek rahatlama isteğidir. Sanatçılar, sevdiklerine ulaşmak ve sevgilerinin ne kadar büyük olduğunu göstermek için özlem metaforunu kullanmışlardır.

Özlem, sadece sevgiliye değil anaya babaya ya da herhangi bir geçmişe de duyulabilir. Sanatçılar da bu duygu yüklerini özlem metaforuyla hafifletmeye çalışmışlardır. Ahmet Kutsi Tecer'in şiirlerini incelediğimizde de hüznün metaforuna yer verdiğini görmekteyiz.

“Toprak Cenneti” isimli şiirde şair, bir arayış içerisinde ve bu yer de özgür insanların yaşadığı yerdir. “Özlem” metaforu görülmektedir: “Nerdedir, nerdedir toprak cenneti; / Hür insanların yaşadığı diyar? / Bir ömür yürüsem bitmez hasreti; Beni yalnız onlar anlar: Tarlalar...”(s.96). “Unutmam Sizi” şiirinde şairin bu şiirinde geçmişe dönük bir özlem vardır. Yaşadığı yerleri, başı örtülü dağları, ovaları, çamların kokusunu, yayla türkülerini, sürüleri özlemle anar. Şiirde “özlem” metaforu kullanılmıştır: “Selam size obalar, yurtlar, yaylalar selam; / Siz ey yiğit insanlar, siz ulu dağlar selam ; / Unutmam sizi, hayır.” (s.129). “Daüssıla” şiirinde şair, toprağın suyu aşındırması gibi kendinin de aşınıp yıprandığını belirtmiş. Teşbih sanatı vardır. Cenneti verseler değişmem ona: “Otelden otele taşınıyorum; / Sonrakidaima daha ucuzu; / Sanki yıpranıyor, aşınıyorum; / Toprağı,kayayı oyar gibi su.” (s.211).

Bu ifadelerden hareketle Ahmet Kutsi Tecer'in özlemlerini eserlerine yansıttığını söyleyebiliriz. Herhangi bir kişiyi ya da nesneyi tekrardan görme isteği ve ona kavuşabilmeyi ifade eden özlem duygusu Tecer'in eserlerinde yerini bulmuştur.

Yalnızlık Metaforları

Yalnızlık insanların boşlukta kalma hissiyle birlikte dünyadan uzaklaşma duygusudur. Bu duyguyla insanlar kendilerini toplumdan tamamen soyutlamış da olabilirler. Bu duyguya kapılan bireyler; toplumdan dışlanma, terk edilme, umutsuzluk, değer görememe, güven sorunu ve depresyonla baş başa kalabilmektedir. Bunun sonucunda da insanlar, yaşamdan soğur, sürekli kederlenerek kendilerini de değersiz görürler. Eserlerinde pek çok metafora yer veren Ahmet Kutsi Tecer, yalnızlık metaforuna da özenle yer vermiştir.

“Her Gece” şiirinde yumulan kirpiklerde gizli bir lambanın titremesinde edebi sanat vardır. Son dizelere bakınca şiirde “yalnızlık” metaforu işlendiğini

görebiliriz: “Her gece yumulan kirpiklerinde; / Bir gizli lambanın ışığı titrer; / Bir gizli lambanın ışığı titrer; / Kısılır, kısılır... Vaktin birinde; / Kısılır, kısılır... Vaktin birinde.”(s.55). “Ağaçla Konuşma” şiirinde şair, ağaçla konuşarak ne kadar yalnız olduğunu dile getirmiş. Yalnızlığın şifasının olmadığını belirtmiş. Şiirin genelinde “yalnızlık” metaforu kullanılmıştır: “Yalnızlık şifası yalan bir ilaç; / Sevgiden, kaygıdan, gürültüden kaç; / Beyhude! Ne yapsam olmuyor, ağaç; / Bu yalnızlığımla, ıssızlığımla.”(s.73).

Bir boşluk duygusu ile insanın kendini çoğu şeyden soyutlayarak toplumdan kopma noktasına gelen bu duygu edebiyatın ilk başlarından günümüze kadar işlenen konular arasındadır. Yalnızlık duygusu bazen istenmeyerek ortaya çıkarken bazen de insanların kendi arzusuyla gerçekleşen bir durumdur. Söz konusu yazar Tecer’in bazen bir mum gibi olması, bazen de yalnızlık sebebiyle ağaçla konuşabilecek duruma gelmesi onun diğer insanlarla iletişim kurmakta zorlandığını ve bu şekilde kendisini soyutladığını görmekteyiz.

Sonuç

Metaforlar, toplumun ortak kültür ürünü olarak varlıklarını sürdüren ve normal hayatta herkes tarafından kullanılabilen ürünlerdir. Metafor ifadesi, normalde kelime ya da kelimeleri kullanma biçimi değildir. Metafor çoğu zaman kelimelerin bizlere çağrıştırdığı ve normalde sözlüklerde de olmayan kavramlardır. Genellikle anlamı kolaylaştıran, sözcüklere estetik hazlar katan ve kalıcı öğrenmeleri sağlayan çeşitli ve çok yönlü ifade ediş öğeleridir.

Metaforun edebiyattaki rolünün tespiti büyük önem göstermektedir. Ortaya çıkan metaforlar, kişilerin zihin dünyasını yansıtan, hayatlarına yön veren çalışmalar ile yazar ve şairlerin bağlı oldukları edebiyatın haritalarını ortaya koyabilir. Bu bakımdan metaforlar sanatçılar açısından önem arz etmiştir. Bazı sanatçılar ise metaforları, normal hayattaki ifadeler ve bazı sanatçıların özenle keşfettiği unsurlar olarak farklı ele almışlardır.

Günümüzde metafor kullanımının gelişmesinde Doğan Aksan, Abdullah Tansel, Kaya Bilgegil, Menderes Coşkun gibi şahısların etkisi büyüktür. Yine bu isimlerle birlikte Ahmet Cevat Emre de önemlidir. Bu gibi isimlerle metafor şiirlerde anlam kazanmış, bir anlam olayı haline gelmiştir. Metafor, zihinsel olarak bir şeyleri aktarma aracı olarak görülmüş ve şiirlerin en önemli unsurları haline gelmiştir.

Dilin gücü sayılabilecek olan metaforlar, destekledikleri edebi eserler sayesinde edebiyatın kuvveti konumunda olurlar. Genellikle de söz varlıklarının önemli ifadelerinden olan deyimlerin kurulmasında etkili olmuştur. Bu güç ise ekonomi, siyaset, felsefe, sosyoloji gibi pek çok alanda da kullanılır. Bu gücü

eserlerinde kullanan Ahmet Kutsi Tecer ise okuyucusuna bir bilinç ve birikim sağlar.

Türk edebiyatının önemli şahsiyetlerinden olan Ahmet Kutsi Tecer, Kurtuluş Savaşı münasebetiyle milli duyguları ön plana çıkaran şiirler ele almıştır. O dönemlerde baş gösteren milliyetçilik akımının da bunda rolü büyüktür. Türk diline büyük önem vermiş ve bu hassasiyet ile şiirlerini kaleme almıştır.

Halk Şairleri Derneği ile pek çok sanatçının tanınmasına vesile olmuştur. Halk ile iç içe olmuş onların sesi olmuştur. Genellikle alt tabakadan olan kişilere daha fazla yer vermesi bu alanda onu başarıya ulaştırmıştır. Milli duyguları öne çıkararak yabancı sözcüklere elinden geldikçe az yer vermeye çalışmıştır.

En çok bilinen şiiri *Orda Bir Köy Var Uzakta* ile hafızalarda yer edinmiştir. Yazdığı eserler ve verdiği mesajlar ile Türk gençliğine öncülük etmiş, Türk edebiyatının unutulmazları arasına adını yazdırmış çok değerli bir şahsiyettir. Şiirlerinin toplandığı eseri olan *Bütün Şiirler* adlı eserindeki metaforlar, Türk edebiyatı açısından önemlidir.

Kaynakça

Adalı, O., (1982). *Yüksek Öğretimde Sözlü ve Yazılı Anlatım*. Aydın Yayınevi.

Aksan D. (1990). *Her Yönüyle Dil- Ana Çizgileriyle Dil bilim 3*. Türk Dil Kurumu Yayınları

Aristoteles, (2002). *Poetika*, çev. İsmail Tunalı, Remzi Kitabevi.

Ayverdi, İ., (2016). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınları.

Brittan, S., (2003). *Poetry, SymbolandAllegory* (InterpretingMetaphorical Language from Plato tothePresent), Charlottesville: University of Virginia Press.

Cebeci, O., (2013). *Metafor ve Şiir Dilinin Yapısal Özellikleri*, İthaki Yayınları.

Demir, C., (2016). "Âşık Tarzı Türk Şiirinde Metaforlar", *Yeniceli Âşık Sıtkı Baba ve Popülerlik Çerçevesinde Kültür ve Sanat Sempozyumu Bildirileri*.13-15.

Doğan, D. M., (2014). *Büyük Türkçe Sözlük*, Yazar Yayınları.

Dur, B.İ.U., (2016). *Metafor ve Ekslibris*, Uluslararası Ekslibris Dergisi, 3 (5): 122-128.

Emre A. C., (1945). *Türk Dilbilgisi*, Cumhuriyet Matbaası.

Gültekin, A.S., (2020). *Ahmet Kutsi Tecer'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri*. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hengirmen, M., (2015). *Türkçe Dilbilgisi*. Engin Yayınları.

- İnce, Ö., (2011). *Şiir ve Gerçeklik*, İmge Kitabevi, 4. Baskı.
- Karaağaç, G., (2018). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kövecses, Z., (2000). *Metaphor and emotion*. New York: Cambridge University Press.
- Lyddon, W. J., Clay, A. L., Sparks, C. L., (2001). “Metaphor and Change in Counseling”, *Journal of Counseling and Development*, 79: 269-274.
- Maurois, A., (1961). *Yaşamak Sanatı Hayatın Küçük Felsefesi*, Kanaat Yayınları.
- Pala, İ., (2014). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları.
- Saraç, T., (1999). *Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük*, Adam Yayınları.
- Şahin, M., (2020). *Bâkî Dîvân'ında Ayna Metaforu*, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6 (25): 519-534.
- Şimşek, Y., (2018). *Ahmet Kutsi Tecer Şiirinde Mekânlar*, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*.
- Tecer L., (2017). *Ahmet Kutsi Tecer Bütün Şiirleri*, Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- Tomkinson, F., (2008). “*Ricœur'ün Eğretileme Kuramı*”, *Cogito*, S 56/Güz, s. 162-174.
- Türk Dil Kurumu, (2011). *Türkçe Sözlük*, TDK Yayınları.
- Uç H., (2005). *Ahmet Kutsi Tecer'in Şiirlerinde İmajlar*, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.3 S. 12 (1-10).
- Uğur, N., (2007). *Sözcüğün Anlam Açılımı Anlam Bilim*, Doruk Yayınları.
- Wegner, E., Nückles, M., (2015). *Training the Brain or Tending a Garden? Students' Metaphors of Learning Predict Self- Reported Learning Patterns*, *Frontline Learning Research*, 3(4): 95- 109.
- Yang, X., (2015). *A Cognitive Poetic Approach to the Function of Metaphor*, *Scientific Research Publishing/Advances in Literary Study*, S 3, s. 84-88.
- Zhang, F., Hu, J., (2009). *A Study of Metaphor and its Application in Language Learning and Teaching*, *International Educational Studies*, 2(2): 77-81.